

KÜLÜGYMINISZTERIUM

A konzuli szolgálat feladatai, érdekvédelem

Miben segíthetnek a konzulok?

„A magyar állampolgárok alapvető jogai megvalósítása érdekében a magyar konzulok segítséget, támogatást nyújtanak a hozzájuk forduló magyar állampolgároknak, így különösen:

- segítenek a hozzátartozók értesítésében, tájékoztatást adnak a baleset, más rendkívüli eset, születés, házasságkötés, haláleset során előírt eljárásról,
- tanácsot adnak, milyen módon lehetséges a hazatéréshez szükséges pénzt átutalni, jegyet telepíteni, ennek érdekében felveszik a kapcsolatot a hozzátartozókkal,
- tanácsot adnak, hogyan lehet helyi ügyvédet, tolmácsot vagy orvost találni,
- kapcsolatot tartanak a letartóztatott magyar állampolgárokkal, a helyi jogszabályokkal összhangban segítséget nyújtanak a hozzátartozóknak címzett üzenetek, értesítések továbbításához,
- gondoskodnak az elveszett magyar úti okmányok pótlásáról.

A magyar konzuloknak nincs felhatalmazásuk arra, hogy a helyi bíróságok előtt folyó eljárásban az érintett magyar állampolgár képviseletében eljárjanak, szállodai, kórházi, ügyvédi, halott szállítási vagy egyéb számlát, közlekedési vagy más bíróságot helyette kifizessenek, születést, házasságkötést, halálesetet anyakönyvezzenek.”

(A Külügyminisztérium Konzuli Főosztályának tájékoztatójából)

Magyar állampolgárt külföldön is megillet a Magyar Köztársaság védelme – de feltétlenül alkalmazkodnunk kell a fogadó ország szokásaihoz.

A konzuli védelem a magyar alkotmány 69. paragrafusának 3. bekezdése szerint mindenkit megillet, ez a konzuli munkát és az állampolgárok számára nyújtott konzuli gondoskodás meghatározó alkotmányos alapelve. Ennek értelmében a magyar állampolgárok törvényes külföldi tartózkodásuk alatt jogosultak arra, hogy a Magyar Köztársaság védelmét élvezhessék. A Külügyminisztérium konzuli szolgálata elsősorban abban érdekelt, hogy a külföldre utazó magyar állampolgárokkal már jóval az esetleges gondok és bajok utazások során, külföldön történő jelentkezése előtt is együttműködés alakuljon ki. A konzuli szolgálat minden lehetőséget igénybe vesz arra, hogy a külföldi utazásokra indulókat megfelelő tanácsokkal lássa el. Akik megfogadják ezeket a tanácsokat, azok könnyebben és gyorsabban úrrá lehetnek a nehézségeken.

A leggyakrabban az útlevelek elvesztése vagy ellopása jelent gondot a külföldön járóknak. Ilyenkor késedelem nélkül a rendőrséghez kell fordulni, s ragaszkodni kell ahhoz, hogy a helyi hatóságok adjanak igazolást a bejelentésről. Ezzel az igazolással aztán kell felkeresni a legközelebbi magyar konzult. Aki igazán felkészült az útra, annak még ebben az esetben sem kell

kapkodnia: hisz a megfelelő címet és telefonszámot egyszerűen csak fellapozza a noteszében. Ezeknek az adatoknak azok is hasznát vehetik, akiket külföldön bármilyen módon korlátozni akarnak a személyes szabadságában: ekkor is az a legcélszerűbb, ha a hatóságokkal konfliktusba kerülők azonnal érintkezésbe lépnek a magyar konzullal. Fontos szabály még az is, hogy a kinti törvényekkel összeütköző állampolgárok lehetőleg semmilyen olyan hivatalos iratot ne írjanak alá, amelyet nem tudnak kellőképpen értelmezni.

A rendőrséggel bárkinek lehet ügye, hiszen például egy óvatlan pillanatban bekövetkező, s másokat is kórházba juttató közlekedési baleset után is konzuli védelemre szorulhat valaki. De az is előfordulhat, hogy valaki egy bűnügy részesévé vagy elkövetőjévé válik. A konzuli munka egyik alapszabálya azonban éppen az, hogy a konzuli védelem annak a magyar állampolgárnak is kijár, akit valószínűleg alapos okkal vett őrizetbe egy külföldi ország rendőrsége. A magyar konzul ilyen esetekben is kényszerrel ügyel arra, hogy a magyar állampolgárokkal szemben az eljáró külföldi hatóság csakis jogilag kifogásolhatatlan módon járjon el és mindközben azt is szem előtt tartja, hogy a személyes adatok védelme szent és sérthetetlen dolog. Amiatt tehát egyetlen akár véletlenül, akár bűncselekmény elkövetése miatt bajba jutott magyar állampolgárnak sem kell tartania a magyar konzulhoz fordulástól, hogy esetleg ennek következtében a vele kapcsolatos személyes adatok és információk illetéktelenek tudomására jutna.

A konzuloknak a konzuli gondoskodás területén kifejtett tevékenységét több csoportba lehet sorolni. Kiemelkedő fontosságú ügyek azok, amelyekben a hazatérés jogát kell biztosítaniuk magyar állampolgárok számára. Egy elvesztett vagy elloptott útlevél bejelentése után ez például azt jelenti, hogy a konzul a bejelentő részére kiállít egy hazatérési igazolványt. A személyazonosság megállapítása olykor egyszerűen zajlik, néha azonban a konzulnak szabályos nyomozómunkát kell folytatnia a dokumentumok kiállítása előtt. A hazatérés jogának gyakorlására azonban nem elegendők a megfelelő okmányok. Ha valakinek ellopták a pénzt vagy a repülőjegyet, akkor bizonyos anyagi forrásokra is szüksége lehet. A konzul ilyenkor elsősorban abban segít, hogy a bűntény kárvallottja gyorsan igénybe vehesse a számára elérhető hazai forrásokat: s megkaphassa a hozzátartozók vagy a munkahely segítségként feladott pénzküldeményét. Régebben végszükség esetén úgynevezett áthidaló kölcsönt is felvehetett a konzulátusoktól, de az ilyen megoldásokra a modern banki szolgáltatások, a gyors számítógépes átutalások korában ma már alig van szükség. Az ilyen esetek alkalmával lehet rendkívül fontos, szinte nélkülözhetetlen a modern idők egy másik, a konzuli munkát jelentősen megkönnyítő sajátossága, az utasbiztosítások mind kiterjedtebb rendszere. A Külügyminisztérium konzuli szolgálata mindenkinek azt tanácsolja, hogy kössön utasbiztosítást, hiszen az nem csupán a komolyabb tragédiák, hanem az esetleg szükségessé váló kórházi ápolás esetén is hasznos lehet.

A konzuli ügyek csoportjában fontos helyet foglal el a kiskorú gyermekek védelme. Ha egy kiskorú állampolgár megfelelő gondoskodás nélkül marad, akkor külföldi hatóságok szintén a konzult értesítik, aki haladéktalanul rendelkezik egy gyám kijelöléséről.

A magyar állampolgárok egyre növekvő számú külföldre utazása, a turizmus örvendetes bővülése nyomán növekvő számban fordulnak elő magyar állampolgárokkal szemben külföldön elkövetett bűncselekmények, szabálysértések. A magyar konzulok mindent megtesznek

azért, hogy ilyen esetek bejelentését követően tanácsot, segítséget nyújtsanak a bajba jutottaknak. Szinte minden esetben azonban alapvető fontosságú, hogy a sérelmet a helyi illetékes hatóságoknál mielőbb bejelentésre kerüljön, mivel azt az eljárást, amit a magyar konzul figyelemmel tud kísérni, kizárólag a helyi illetékes hatóságok indíthatják meg.

Vannak drámai esetek is, amelyek azonban szerencsére ritkán fordulnak elő. Megeshet, hogy egy külföldön tartózkodó magyar állampolgár elhalálozik, aki után komoly anyagi értékek képviselő dolgok maradnak külföldön (gépkocsi, elektronikus cikkek, ékszerek, stb.) Az ilyen értékekre a hagyatéki jog szabályai vonatkoznak. A konzul ilyenkor feltétlenül értesítést kap a hatóságoktól a halálesetről, s ezt követően folyamatosan ügyel arra, hogy a hagyaték őrizet alatt legyen, s ne essen kára a hagyatéki eljárás kezdetéig tartó időszakban. A konzulok azonban nem valamiféle külön, csak rájuk érvényes jog alapján tevékenykednek, hanem mindig a magyar jogrend különböző részterületeit alkalmazzák. Például az öröklési jog, a családjog, a vámjog vagy a devizajog épp felhasználandó szabályainak betartásáért felelnek, lehetőség szerint összhangba hozva a magyar jogrendszert a fogadó ország belső jogrendszerével. Feltétlenül fontos tehát, hogy a meglátogatott ország szokásait, előírásait minden esetben betartsuk, jogrendszerét tiszteletben tartsuk, mivel ez a legalapvetőbb garancia az esetleges problémák elkerülésére. Természetesen a világ közel 200 országa között vannak olyan országok is, ahol a belső jog jelentős mértékben eltér az európai normákon alapuló magyar jogtól. A konzuloknak, mint minden esetben, ezekben az országokban is szigorúan tiszteletben kell tartaniuk a fogadó ország szokásait, s a magyar állampolgárokat is csakis a kinti szabályok betartására szólíthatják fel. A konzulok mindennapi munkájára, a konzuli gondoskodás során kifejtett eljárására rendkívül szigorú szabályok vonatkoznak. Egy konzul például semmi törvénybe ütköző dolgot nem tehet a védelme alatt álló állampolgár érdekében, legfeljebb csupán arról lehet szó, hogy néhány előírás alkalmazása során megilleti őt egy bizonyos mérlegelési jogkör.

A fentiekből következik tehát, hogy a konzuloknak számos jogterülethez kell érteniük. A lelkiileg is nehezen kezelhető válsághelyzetekben azonban nem csupán jogi, hanem egyfajta pszichológiai tanácsadásra is vállalkozniuk kell. Ez erre való rátermettséget diplomáciai és konzuli munkájuk, gyakorlatuk során szerzik meg és tökéletesítik. A nagykövetségeken és a viszonylag csekély számú magyar főkonzulátuson dolgozó konzulok mellett azonban az utóbbi időben újabb a tiszteletbeli konzulok is egyre fontosabb szerepet vállalnak és töltenek be a magyar állampolgárok konzuli érdekvédelmében és a konzuli gondoskodás biztosításában. A számuk már meghaladja a kétszázat. A tiszteletbeli konzulok esetében valamilyen kulturális vagy gazdasági kötődés vezetett a magyar érdekek áldozatos és teljességgel ingyenes szolgáltatáshoz. A tiszteletbeli konzulok ugyanis saját költségükön tartják fenn a tiszteletbeli konzulátus irodáját és gyakran az itt dolgozó alkalmazottakat is. A tiszteletbeli konzuloknak ma már szinte pótolhatatlan a szerepe: rájuk például olyankor is nyugodtan számítani lehet, ha az adott térségben különben több száz kilométeres körzetben sem lenne elérhető egy-egy "rendes" konzul.

A 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet 5. szakasza szerint magyarországi felhasználásra hiteles fordítást, fordításhitelesítést, valamint idegen nyelvű hiteles másolatot – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – csak az [OFFI Rt.](#) készíthet.

A magyar konzuli tisztviselő a magyar állampolgár érdekeihez közvetlenül kapcsolódó, jogilag jelentős tényekről és körülményekről konzuli tanúsítványt, okiratról hiteles fordítást készíthet vagy a fordítás helyességét tanúsíthatja, amennyiben az adott nyelven fordítás készítésére felhatalmazást kapott. A konzuli tevékenységhez nem kapcsolódó, speciális szaknyelvi ismereteket feltételező okiratok fordításának hitelesítését (ilyen okiratok fordítását) a konzuli tisztviselő megtagadhatja (1/2002 (I. 23.) KÜM-IM együttes rendelet).